Redacţiunea, Administraţiunea, şi Tipografia:
Braşov, piaţa mare Nr. 30.

Scrisorî nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimet.

INSERATE se primesc la Administraţiune în Braşov şi la următórele Birourî de anunciurî: în Viena: *M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppeliks* Nachfolger: *Anton Oppelik*, *J. Danneberg*, în Budapesta: *A. V. Goldberger, Eckstein Bernat*: în Bucurescî: *Agence Havas*, Succursale de Roumanie; în Hamburg: *Karolyi & Liebmann*.

Preţul inserţiunilor: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărî mai dese după tarifă şi învoială.

Reclame pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. séu 30 banî.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LVIII.

„Gazeta“ iese în fiă-care ḑi.

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe şése lunî 6 fl., pe trei lunî 3 fl.
N-riî de Duminecă 2 fl. pe an.

Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 francî, pe şése lunî 20 fr., pe trei lunî 10 fr.
N-riî de Duminecă 8 francî.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectorî.

Abonamentul pentru Braşov
administraţiunea, piaţa mare, Têrgul Inuluî Nr. 30 etagiu I.: pe un an 10 fl., pe şése lunî 5 fl., pe trei lunî 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunî 6 fl., pe trei lunî 3 fl. Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 banî. Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 264. **Braşov, Mercurî, 29 Noemvre (11 Decemvre)** **1895.**

„Incvisiţiă liberală“.

Au păţit'o bieţii Slovacî, carî au mers sĕ voteze pentru candidatul „partidei poporale“ catolice la Stomfa, neasĕmĕnat mai rĕu decât la Neutra.

Ceea ce s'a petrecut la alegerea din Stomfa e ne mai auḑit. Colónele ḑiarelor oposiţionale maghiare rĕsună de unanima indignaţiune faţă cu purtarea neomenósă a argaţilor guvernului, carî, pe lângă ilegalităţile, volniciile, presiunile şi corupţiunile cele mai scandalóse, au chinuit şi maltratat pe alegĕtorii partidei poporale cu o barbariă nespusă.

In şedinţa de erî a camerei ungare au adus în discuţiune fărădelegile sĕvêrşite la alegerea din Stomfa deputaţii oposiţionalî Hollo şi Makkfalvay. Discursurile lor au produs o adevĕrată furtună pe băncile oposiţiei, întroducênd ast-fel marea acţiune, ce voesce s'o întreprindă oposiţiunea după vacanţele Crăciunului pentru biciuirea şi pedepsirea abusurilor comise la alegerea din Stomfa.

Vandalismul şi brutalitatea, ce s'au sĕvîrşit la Stomfa, le-a caracterisat din punctul de vedere al drepturilor omenescî în mod sdrobitor deputatul Hollo, constatând, între altele, că 1500 taţî de familiă, carî nu numai că au sĕ îngrijéscă de familiile lor, ci sunt şi cetăţenî, carî duc sarcina contribuţiilor, au fost încunguraţî de gendarmî şi soldaţî şi ţinuţî departe de locul alegerei, sub cerul liber, fiind lipsiţî de orî-ce adăpost in timp de érnă, şi numai după o sbuciumare şi chinuire de 36 de ore li-s'a dat voiă sĕ mérgă la urnă.

Dér şi din punct de vedere constituţional, numitul deputat a sbiciuit abusurile ne mai pomenite dela Stomfa, ḑicênd, că constituţionalismul mincinos e mai rĕu, decât absolutismul, voind sub masca liberală sĕ câştige şi sĕ subjuge ómenii. In fine n'a rĕmas neamintit nicî punctul de vedere al „ideei de stat maghiar“, ḑicênd deputatul Hollo, că se compromite acéstă „ideiă de stat maghiar“ în faţa naţionalităţilor, ce-o ameninţă.

Şi mai drastice observărî a făcut deputatul Makkfalvay. „Nu cred“, ḑise el, „că esistă vre-un econom cum se cade, care ar permite, ca birişul sĕu sĕ-i ţină boii 38 óre sub cerul liber, şi cu tóte acestea la Stomfa au tratat mai rĕu cu ómenî, carî n'au fost nicî hoţî, nicî têlharî, ci cetăţenî alegĕtorî, şi carî n'au avut altă vină, decât că au votat în contra candidatului guvernului“.

Aicî vorbitorul a fost întrerupt de Ugron Zoltan, care a pronunţat caracteristicele cuvinte: „*Incvisiţiă liberală în contra catolicilor!*

Acéstă esclamare a produs un vifor, ce s'a descărcat asupra partidei guvernamentale, ér Makkfalvay, întorcêndu-se spre guvernamentalî, le ḑise: „Aşa voiţî sĕ nimiciţî partida poporală, pe care voi aţî creat'o? Conced, că pe lângă o astfel de procedere nu va mai puté intra în cameră nicî un deputat, al partidei poporale orî al oposiţiunei independente, dér veţî face cu acéstă procedere un partid, în al căruî program sĕ fiă inscrisă numai ura şi rĕsbunarea. Un astfel de partid însĕ vĕ va curăţi de-acolo, de unde staţi, pentru-că Cesarii cresc pe Bruţî şi atuncî veţî primi rĕsplata bine meritată. Ér décă în Ungaria, legea va fi înlocuită de puterea brutală, atuncî se va destrăma ordinea şi se va afla acuşî, cine sĕ vină sĕ facă rênduélă şi sĕ îngenunche Ungaria.“

In fine îi întrébă pe guvernanţî: „Ce politică este de-a tracta cu aceştî sermanî Slovacî, cum aţî tractat? Ei nu în contra statului maghiar, ci numai în contra guvernului au voit sĕ-şî validiteze votul lor. *Nu vedeţî, că voi sunteţî, carî faceţî panslavismul şi voi împingeţî poporul în braţele lui?*“

Interesant este, că toţî vorbitorii se lapĕdă de partida poporală, pe care o declară de periculósă politicei maghiare. Dér toţî asigură, că privesc guvernul lui Banffy ca un pericul şi mai mare pentru patriă. Presimte orî-ce oposiţional maghiar, că ceea ce se întêmplă aḑî cu partida poporală se póte întêmpla mâne şi cu celelalte partide oposiţionale maghiare şi, precum se vede şi se dovedesce din ḑi în ḑi mai mult, regimul Banffy, décă nu le va succede a-l rĕsturna, póte sĕ devină fatal pentru întréga oposiţiă când „incvisiţia lui liberală“ nu se va mărgini numai la „nimicirea“ partidei poporale.

Cestiunea limbei în scólele elementare.

Cum se scie, ministrul de interne ungar a dat în Octomvre c. o ordinaţiune, în urma căreia *limba germană s'a eliminat* din scólele elementare din Budapesta. Profesorul Hugo *Schuchardt* din Gratz s'a vĕḑut îndemnat prin faptul acesta de-a polemisa într'o broşură, scrisă de el, contra mĕsurei volnice luate de ministrul maghiar.

Se înţelege, că nicî ḑiariştii maghiarî n'au rĕmas îndĕrĕt cu rĕspunsul. Ast-fel Eugeu *Rakosi* scrie în „*Bud. Hirlap*“ următórele: „Cum? Se pótă óre aproba un om cult, ca băeţî de 7—8 anî *sĕ înveţe doue gramaticî şi doue limbî?* Fiă-care învĕţat şi filantrop trebue sĕ protesteze. Ar fi timpul ca statul sĕ înceteze de-a *maltrata pe copii!*“

Fórte bine ḑis! Dér ceea ce ḑice d-l Rakosi despre copiiî maghiarî óre sĕ nu aibă valóre şi pentru copiiî românî şi slavî? Óre sĕ nu protesteze orî-ce învĕţat şi filantrop, când copii naţiunilor nemaghiare deja în etate de trei anî sunt băgaţî în Kisdedov-urî maghiare, şi când, după cum se plânge „*Narodnie Noviny*“, copii slovacî sunt siliţî sĕ cerceteze scóle elementare maghiare? Au valóre principiile pedagogice numai pentru Maghiarî, şi nu şi pentru *Românî, Slovacî şi Sêrbî?*

Germanii liberalî din Austria
şi maghiarisarea.

Sub acest titlu publică „*Alld. Blätter*“ un articol, din care estragem următorul pasagiu:

Prea puţin se apreciézǎ în imperiul german vina morală, pe care o pórtă partida germană liberală din Austria la machinaţiunile *maghiarisărei*. Abstrăgênd dela aceea, că cu ocasiunea încheiărei pactului fórte uşor ar fi putut stórce liberalii avantagii pentru Germanii din Ungaria; în tot casul atitudinea lor faţă cu atacurile maghiare îndreptate contra creaţiunilor culturale germane din Ungaria, a fost fórte slăbănógă şi ticălósă.

Partida liberală germană a creḑut că prin jertfirea a *doue milione* de Germanî îi va îndatora şi obliga pe Maghiarî la mulţămită şi la *comunitate de interese*.

Ernest de *Plener*, fostul ministru austriac, care înainte cu câţî-va anî se căsĕtorise cu o Maghiară, a fost rugat din partea unor politicianî germanî din Ungaria (Saşî?) sĕ intervină, ca guvernul ungar sĕ observe o atitudine mai cruţĕtóre faţă cu Germanii, dér Plener *respinse* rece orî-ce comunitate cu Germanii din Ungaria!

Astfel de lucrurî 'i-au întărit numai pe Maghiarî în tendinţele şi nisuinţele lor, de-a rupe în grabă gâtul elementului german!

Un studiu politic.

In editura Max Geissler din Dresda a apărut ḑilele trecute o broşură politică de mare importanţă, intitulată „*Cestiunea boemă*“, şi scrisă de *Alexandru Neklan*.

Autorul broşurei desvóltă pe larg postulatele poporului boem, tot odată însĕ, în partea a doua, amintind despre causele luptelor naţionale din monarchia austro-ungară, într'un capitol special intitulat: „*Maghiarii*“, vorbesce despre starea

---

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Bogumilul.

De Juliu Mucha.

(F i n e.)

— „Ce cauţî aicî?“ începui eu interogatorul.

— „Gospodine, tu scii, că eu vorbesc adevĕrul! Voiam sĕ merg la mormêntul strămoşilor mei. Inainte ca înţeleptul sĕ afle puntea, prostul trece prin rîu. De aceea trecui şi eu pe-acolo, fiind cel mai scurt drum. In fiă-ce lună fac acest drum. Bĕtrâna Stana ţî-o póte dovedi acésta!

Făcui o faţă neîncredĕtóre. El păru atins.

— „Stai la îndoélă, stăpâne? N'ai auḑit nicî-odată despre acei săpătorî de pietrii, de pe înălţimea pleşuvă, din desişul neumblat al pădurei, în Serajevo, Bilec, Stolac, Radimilovicî, Revesinje, Conjica, dincolo în Serbia, în Herţegovina, scurt pretutindenî, pe unde odinióră domnia braţul puternic al regelui Bosniei, cam o sută de mii la numĕr, aparţinĕtorî unui popor, care odinióră era stăpân în ţéră?“

Rĕmăsei uimit. Dér cine era acest bărbat, care părea aprópe nebun şi vorbia ca un înţelept? Inălţat sta acum înainte-'mî, mândriă fulgera din ochii sĕi, când după o pausă întregì cu o demnitate liniştită: „Şi *eu* sunt un Bogumil!“

Surisei mulţumit. Acum puteam eşi la ivélă cu sciinţa mea, firesce abia acum însuşită: „Acest popor a murit deja de mult, dragul meu!“

— „Stăpâne, acésta mî-o spui tu mie?“ Tremurând îşî bătù pieptul cu pumnul sĕu osos. De-odată, reamintindu-'şî relaţiunile momentane, în carî se afla, tresări umilit, spre a continua aprópe şoptind:

— „Ertă-mĕ, Gospodine. Dér tu greşescî! Când Sultanul Mohamed, afurisit fiă numele sĕu, constrînse pe ai mei sĕ priméscă legea islamică, se ascunse o mână de ómenî într'un munte sĕlbatic şi neumblat; acolo undeîşî împreună Rama undele cu ale Neretvei, şi ţinù fidel la vechile datinî şi credinţe. In sfîrşit însĕ ei muriră séu deveniră slabî şi cântară cântecul nouĕlor lor ţinuturî până 'n némul lui Brancovicî, care aḑî mai continuă a trăi numai într'un singur urmaş, şi eu, Ilia, *sunt* acest ultim urmaş!“

El vorbia atât de convingĕtor, încât numai hesitând îi pusei întrebarea:

— „Şi doveḑile tale?“

— „Ah, tocmai acésta e, ce mĕ dóre! Când înainte cu douĕ-ḑecî de anî cu siunea unei bătălii cu Turcii, trebuì sĕ fiu încă odată sub zidurile fortăreţii dela Varna, îmî luà hârtiile Assim Paşa, ultimul nostru Vali. Când mĕ reintorsei, el era depus, ér urmaşul sĕu poruncì, sĕ mĕ arunce din conac. Ha, ha! Cum 'i-am rĕsplătit însĕ atuncî, când ai tĕi — binecuvêntat fiă pasul lor — întrară în ţéra nóstră! Pe cele mai ascunse cărărî îi dusei asupra Turcului, Muschir Philippovicî al tĕu m'a remunerat bogat! Liniştit îşî bătea el lata cingĕtóre în decursul acestei reamintirî.

— „Şi din ce trăiescî tu acum?“

— „Din ce sĕ trăiască un om bĕtrân, petrecut? Mie 'mî-e orî-ce ocasiune binevenită, spre a câştiga ceva parale. Décă viu încóce, atuncî duc între fraţii mei de dincolo, din Ţrnagora, o pereche de cuţitaşe din soca, un ciubuc séu alt lucru frumos, pentru o bucată de carne de berbece....“

Aşa dér un fel de contrabandist! cugetai în tăcere. Dér acésta nu mĕ privia. Din contră ordinai, sĕ mi-se descrie esact situaţia mormêntului, şi cu o privire la orologiu terminai audienţa, de altfel cam lungă.

— „Dute, Iliă, — Tu eştî liber! Grăbesce-te şi décă deséră érăşî vii aicî, întră înlăuntru. Un păhărel de borovicîcă îţî va face bine!“

Ómenii de pe aicî sunt neobicînuit de mulţămitorî pentru fiă-ce cuvênt amical. Mai întêiu voì sĕ-mî sărute mâna, retrăgêndu-mi-o însĕ, se depărtă, după o sumedeniă de binecuvêntărî.

Sosi nóptea — nu însĕ şi Iliă. Sĕ mĕ fi minţit totuşî? Alungaiu acest gând dela mine, presupunênd una ş'alta, şi mersei în sfârşit sĕ mĕ culc. Diminéţa, când îmî deschisei ochii, mi-se înfăţişă o mare surprindere: căḑuse zăpadă, care învĕluia na

politică din Ungaria, mai ales în ce privesce naționalitățile.

Fiind studiul acesta a d-lui Neklan nu numai de importanță, ci și fórte interesant, vom reproduce aci unele părțĭ mai alese din el:

Vina, că după încetarea absolutismului, luptele acute pentru egala îndreptățire națională nu numai că esistă încă, ci în continŭ se potențază — cu tóte, că monarchia a avut la disposiție un timp de aprópe 30 de anĭ pentru resolvarea cestiunilor interne — pe lângă multe alte cause, o pórtă înainte de tótă atitudinea Germanilor, a Italienilor, a *Maghiarilor*, a Polonilor din Galiția și a Jidanilor.

Deja în anul 1867 Germanii s'au convins, că în fața mijlóoelor energice, pe carĭ le foloseau Maghiarii în favorul realisării pretensiunilor lor, le va fi imposibil sě mai susțină preponderanța limbei germane și unitatea statului în sens german.

Prin împărțirea monarchiei în Austria și Ungaria și prin *jertfirea* Germanilor din Ungaria, pe atuncĭ 1.8 milióne la număr, Germanii renunțară la *domnia lor asupra Maghiarilor*, în speranță, ca ei în părțile austriace ale monarchiei își vor puté esercia cu atât mai intensiv domnia lor asupra Slavilor de acolo, ér de altă parte Maghiarii vor ține în Ungaria puternic în frêu pe compatrioții lor Slavĭ și Românĭ, și *probabil* vor cruța pe Germanĭ.

Maghiarii, îndată-ce au scăpat de domnia Germanilor prin împărțirea monarchiei în anul 1867, și-au construit o „națiune politică unitară ungară" (în original: *maghiară*), în contradicere totală cu legea privitóre la egala îndreptățire a naționalităților; ca și în batjocură, au decretat limba de stat — în contra promisiunilor date celorlalte naționalitățĭ pe timpul luptelor pentru câștigarea drepturilor publice — și au declarat *domnia absolută* a Maghiarilor asupra Nemaghiarilor.

Diferitele disposițiunĭ ale legei de naționalitate în care Nemaghiarilor li-s'au lăsat drepturĭ locale ce privesce limba lor, s'au nimicit și s'au călcat în picióre prin legĭ nouě (instrucțiune obligatóre în limba maghiară, introducere volnică a kișdedovurilor, legea privitóre la scólele medii), și s'au pus contra lor în praxă měsurĭ, carĭ lovesc în față legea de naționalitate, ceea ce cu ocasiunea proceselor slovace și române s'a și făcut cunoscut urbi et orbi. O astfel de procedere reamintesce cultura Maghiarilor de pe timpul lui Arpad.

Afară de acestea prin așa numita lățire a „ideii de stat maghiar" cu ajutorul unei legĭ electorale cu cens diferit, și cu ajutorul unei geometrii electorale, care lasă sě între în parlament afară de Maghiarĭ și 11 Germanĭ, numai Maghiaronĭ se intenționéză nimicirea totală națională a celor-lalte popóre.

(Va urma.)

„Grațiarea" și d-l Ales. Lahovari.

Intr'o scrisóre, ce-o adreséză directorului diarului „L'Independance Roumaine", d-l Ales. Lahovari rĕspunde la unele asertiunĭ ale diarului oficios unguresc „Budapester Correspondenz" (nu „Budapesti Tudosító?), care a afirmat, că d-sa s'ar fi lăudat într'un discurs ținut acum în urmă, la o întrunire electorală, că a obținut prin mijlocirea sa proprie (ca fost ministru de esterne) grațiarea condamnaților Memorandului. Amintitul diar a mai adaus, că „afirmarea d-lui Lahovari nu póte fi privită, decât ca o manoperă electorală a unui opozițional înverșunat, pentru care nu se póte face responsabil guvernul actual al României".

D-l Ales. Lahovari, după ce observă, că oficiósa Corespondență ungurésca ar fi primit inspirațiunea chiar dela ministeriul de esterne român, dice:

Discursul meu nefiind stenografiat, nu rĕspund de reproducerile mai mult sĕu mai puțin esacte ce au dat diferitele organe de publicitate.

Dér chiar când vorbesc la Orfeu, am obiceiul de a nu spune decât ceea ce voiesc, și de a nu lăsa, ca vorba sĕ trécă marginele ce am voit se-i fixez.

Am afirmat, într'adevĕr, că amnestia acordată așa de generos de suveranul Austro-Ungariei condamnaților din procesul Memorandului a fost de sigur resultatul politicei pline de tact, de mĕsură și de lealitate a partidului conservator pe timpul durerróselor evenimente, carĭ au avut loc dincolo de Carpațĭ.

Am adăugat, că sunt fericit și mândru, că acest act de grațiositate suverană a avut loc pe când conduceam eu politica esternă a țĕrei nóstre.

Asta e tot și e destul.

Aceste cuvinte sunt espresiunea adevĕrului. Ele nu pot jicni pe nimenĭ.

SCIRILE DILEI.

— 28 Noemvre.

In memoria luării Plevnei de către armatele aliate ruso-române va fi celebrat astădĭ, Marțĭ, în biserica catedrală din Dealu-Spirei, un serviciu divin, de către I. P. S. Metropolitul-Primat. După terminarea s. liturgii, detașamente din tóte trupele garnisónei Bucurescilor vor fi trecute în revistă de către Majestatea Sa Regele, în curtea scólei de oficerĭ.

—o—

O mișelie. Sub acest titlu comunică „Gazeta Bucovinei" următórea scire, care caracteriséză atât de mult ura de rassă și spiritul de netoleranță, cu care se pórtă față de Românii bucovinenĭ conlocuitorii lor streinĭ: Librăria editóre „Frații Șaraga", dice „Gaz. Buc.", a trimis la Cernăuțĭ nisce placate, prin carĭ se anunță apariția „Istoriei Românilor" a d-lui A. D. Xenopol. Aceste placate, în mijlocul cărora se află și portretul autorului, au fost afișate pe părețĭ, dér aprópe tóte, mai ales însĕ cele din strada rusésca, sunt mânjite cu tină, și portretul autorului e batjocurit și murdărit într'un mod revoltător. Deórece acésta s'a întêmplat aprópe cu tóte placatele, nu încape îndoélă, că mișelia s'a comis de un consorțiu întreg. Făptuitorii, în ce privesce naționalitatea, nu-s greu de gâcit.

—o—

Două resolutiunĭ ale consiliului comunal din Cernăuțĭ. Cetim în „Gazeta Bucovinei": In ședința din 5 Decemvre a. c. consiliul comunal din Cernăuțĭ a primit două resoluțiunĭ de cel mai mare interes pentru noi Românii. La inițiativa d-lui Br. *Mustatza* s'a decis, ca comuna sĕ facă imediat pașii necesarĭ la locurile competente spre a dobândi, ca gimnasiul de stat, ce se va crea în Cernăuțĭ în anul 1899 și pentru care comuna a donat locul sĕ fiă un gimnasiu complet cu clase inferióre paralele române și rutene. Propunerea d-lui Br. *Mustatza* a fost vehement combătută de Germanii liberalĭ și *s'a primit* cu 17 contra 16 voturĭ. A dona resoluțiune, primită unanim a fost propusă de d-l Dr. *Wachtel*, ca un fel de contraresoluțiune la resoluțiunea primă. Prin acésta comuna este însărcinată a face pașii necesarĭ, ca limba română și rutenă se fie introduse ca limbĭ obligatóre la școlile medi din Cernăuțĭ și anume astfel, ca fiă-care școlar sĕ fiă necesitat a studia una din aceste două limbĭ.

—o—

Velocipedele pentru armata română. De către comandamentul trupelor de geniu române s'au comandat la o fabrică în streinătate un numĕr de 100 bycicle (velocipede), construite anume pentru serviciul armatei. Aceste mașinĭ sunt ast-fel amenajate, în cât pedalistul póte transporta cu sine efecte, ce nu se puteau lua pe mașinele, ce esistă până acuma.

—o—

Furt cu spargere. Sâmbătă nóptea spre Duminecă s'a întêmplat un furt cu spargere la prăvălia negutătorului Papp Istvan de pe Tocile (Brașov). Hoțul, se dice, că a intrat în curtea prăvăliei între órele 12—4, a luat dintr'un șopron un topor, cu ajutorul căruia a mișcat dela loc feréstra prăvăliei, așa că a putut intra înlăuntru. Nefiind proprietarul acasă, hoțul a putut lucra fără frică de-a fi prins. Din prăvăliă a furat o carte de rugăciunĭ, în care se aflau 40—50 fl. banĭ în hârtiă, apoi alțĭ banĭ din prăvăliă în sumă totală de 75—80 fl. Hoțul a fost prins adĭ-nópte de nisce polițiștĭ, carĭ l'au aflat bênd și mâncând într'un birt. El este un tînĕr maghiar de 18—20 anĭ, cu numele Buday Gy., care fusese în serviciu la d-l Fromm, în urmă însĕ a rĕmas fără serviciu, ér în present petrece în pușcăriă.

—o—

Un sărut scump. Din Dresda se scrie: Un negustor italian de figurĭ de ghips fu condamnat de judecătoria de aicĭ la dece lunĭ temniță, pentru că pe stradă a furat un sărut unei tinere dame.

Alegeri în municipii.

Din cercul Betleanului (S.-Doboca) 1895.

Alegerea de membri pentru congregațiune în cercul Betleanului, din comitatul Solnoc-Dobêca, s'a făcut, ca în multe alte părțĭ, așa dicênd în taină. *Absolut nimenea dintre Românii din cerc n'a sciut când are sĕ se facă alegerea.* Nicĭ chiar cei din centru n'au sciut nimic, ér cât pentru Românii din jur am întrebat anume și mi-s'a spus, că ei încă n'au sciut nimic, și că li-a spus numai notarul, că pe diua de 5 Noemvre n. sĕ fiă în Betlean, unde le va spune „Măria Sa" fisolgăbirĕul, că de ce-i chiamă.

In astfel de împrejurărĭ nu mai e lipsă sĕ spun, că Ungurii, mulțĭ puținĭ câțĭ au fost, s'au ales ei pe ei cum au vrut și cum li-a plăcut.

Din acéstă scurtă espunere póte orĭ-cine sĕ vadă, décă și întru cât merită alegĕtorii românĭ din acest cerc învinuirile, ce li-se fac în Nr. 246 al „Tribunei" din Sibiiu, unde un corespondent atacă tótă inteligența din cerc și cu deosebire pe M. O. D-n Gregoriu Pușcariu, protopop în Betlean, acusându-l, că a fugit de-acasă cu trăsura, ca nu cum-va sĕ fiă prin Betlean pe timpul alegerei.

E adevĕrat, că d-sa în acea di n'a fost acasă, căcĭ tocmai era têrg la Năseud, unde d-sa avea trebuință de-a merge. Sunt prea convins însĕ, că de-ar fi sciut ceva de alegere, n'ar fi mers, mai ales fiind-că și timpul era forte nefavoritor. De-altmintrelea pot afirma cu tótă siguritatea, că nicĭ d-l corespondent din „Tribuna" n'a sciut nimic de alegere, ci póte a nemerit și dênsul la Betlean în acea di fiind-că era di de têrg, și se va fi dus, de sigur, în afacerĭ și nu pentru alegere.

E trist, că bărbațĭ meritațĭ se trag în noroiŭ fără nicĭ o crutare. Biserica și școla română din Betlean, care pórtă concurență cu școla ungurésca de stat, și care e în stare forte bună, arată destul de elocuent cine este d-l protopop Pușcariu, pe care On. Redacțiune a „Tribunei" îl acusă atât de grav pe basa unor informațiunĭ luate din vênt.

Afară de slușbașii stăpânirei, în tot Betleanul nu erau de față mai mult ca 100 de ómenĭ în diua alegerei cu cei ce au mers la têrg cu tot, căcĭ era un timp peste mĕsură urît. Prin urmare e cu desĕvîrșire falsă afirmarea corespondentului memorat, că „cei mai mulțĭ fără de-a vota și nĕcăjițĭ au părăsit Betleanul vĕdênd atâta miseriă națională".

Acestea mi-am ținut de datorință a-le constata în interesul adevĕrului.

i. — d.

Numai de curênd a apărut în „Sieb. D. Tageblatt" cu privire la *alegerile de representanțĭ municipalĭ în* Miercurea o corespondență, în care se dice, că recursul

---

tura în lințoliul ei alb. Primul meu cuget fu Iliă. Ajuns'a óre în bine acasă? Voiam la tot casul, sĕ visitez mormêntul Bogumililor. Repede încinsei revolverul, fără de care nu poțĭ întreprinde pe-aicĭ nicĭ-odată astfel de preumblărĭ, flueraiu trândavului meu Blk, un câne bosniac de oi, și însoțit de doi ficiorĭ din garnisónă pornii printre munții, carĭ representau cea mai admirabilă privelişte a unei diminețĭ de érnă.

Călĕtorisem deja la vre-o trei pătrare de óră, strict după acul magnetic, când Blk, care alerga tocmai înaintea nóstră, începu a lătra. Sosind mai aprópe ni-se oferi un aspect neașteptat: îndărĕtul unei păturĭ de pămênt era o pétră uriașă, dreptunghiulară și de-a curmezișul ei, capul găurit d'un glonț — al sĕrmanului Iliă. Când îi deschiseiu mâna dréptă încleștată convulsiv; cădu dintr'ênsa un galbên, pe care mai târdiu, din lipsă de moștenitorĭ, îl trimeseiu casei pentru săracĭ din satul sĕu. Acum îmĭ putui esplica starea lucrului. Impreunând pietatea cu necesitatea, Iliă va fi făcut o abatere negustorésca din drum, spre Montenegro, se va fi întârdiat și la reîntórcere va fi fost fără mult scrupul pușcat de vr'un paznic de graniță, care, póte nu de tot pe nedrept, va fi considerat umbra, ce rĕtăcea prin amurg, de a unui contrabandist. Sĕrmane Iliă!

In vreme ce ómenii mei se ocupau cu mortul, eu studiaiu cu interes îndoit pétra, devenită sură de viforile vremilor. Ea avea peste doi metri în lungime și, deși cam cufundată, o înălțime de cincĭ palme. De-asupra ei aflaiu relieful unui braț panțerat, care împlânta un pumnal împodobit în gâtlejul unui animal uriaș necunoscut astădĭ. O sĕcure într'un colț, o semilună cu patru globurele, (póte stele) în celalalt, completau tabloul. Și — spre mirarea mea — aflaiu chiar și o scrisóre pe margine, dér îmĭ fu zadarnică ostenéla de a descifra literile forte tare róse, și pe lângă aceea și glagolitice. Atuncĭ îi veni lui Kralicek, un băiat invențios din Jicĭ, o bună idee: frecă pétra cu cenușa de tabac scuturată d'n pipa sa până atuncĭ, până ce literele eșiră destul de evident la ivélă. Și acum însĕ atât din causa multelor semivocale, cât și pentru-că scrisórea — în mod escepțional — decurgea dela drépta spre stânga, abia numai cu greu putui descifra urmĕtórele:

„Ovdje lezi Milos Brancovicĭ. Obidje mnoge zemlje pogibe na bitkama despotovin. Ovaj bilieg... ceea ce însémnă cam următótele: „Aicĭ odichnesce Milos Brancovicĭ. Multe țĕrĭ a străbătut el și a cădut în luptele despoților. Monumentul..."

Mai departe nu era legibil. Dér și sciam destul. Numele corĕspundea, Ilia vorbise adevĕrul și de aceea fără considerare la unele puncte întunecate ale vieții sale, trebuia sĕ i-se facă o îmormêntare demnă de descendența sa.

Raportul meu trimis în vale află fără vr'o pedecă resolvarea așteptată:

„Sĕ-l îmormêntațĭ, deóre-ce o cercetare și de-altfel n'ar promite nicĭ un succes etc." Eu aflai de înțeles, că chiar și cea mai zelósă comisiune sĕ ocolésca bucuros, în Noemvre piscul Morinja Planina. Decĭ: iute la muncă! Puterilor unite ale ómenilor, mei le succese, sĕ urnésca imediat lespedea, spre a afla înlăuntru o adâncime potrivită. Deși asistam la o scenă atât de tristă, totușĭ trebui sĕ zimbesc la cugetul, că ce hipoteze profunde vor iscodi vr'odată antropologii asupra provenienții unui schelet, al cărui proprietar de rênd a fost chiar contimporanul lor.

Corporarul Richter compuse din puscĭ un catafalc, de pe care îl scufundarăm pe amuțitul nostru óspe la strămoșul sĕu spre somnul cel vecĭnic. Și acum: rĕmas bun ție, cel din urmă Brancovicĭ!...

Pétra fu din nou prăvălită la locu-i, un „Tatăl nostru" urmă, și — înaltul erar sĕ îmĭ scuze volnica întrebuințare a prafului de pușcă! — comandai o tunătóre salvă. Atuncĭ se înălță spăriat dintr'o spărtură din apropiere un vultur, sus în aer, și încunjură timp lung c'o bătaie din aripĭ majestósă mormêntul isolat al Bogumilului...

(„Polit.") 'Mi-'s.

înaintat contra alegerii din partea Saşilor a fost respins, pentru că nu s'ar fi putut constata, că alegerea n'a fost în modul prescris anunţată. Se plânge apoi corespondentul, că printr'asta desastrul Saşilor în acest cerc este sigilat, cu tóte că alegĕtorii Saşĭ formézā majoritatea. Ei nu s'au pregătit cum se cade, şi au fost surprinşĭ de alegĕtorii românĭ, carĭ au venit în număr mare. Se mai plânge corespondentul, că Românii au fost fără consideraţiă şi au ales *numai Românĭ*, pe când la alegerile de mai înainte majoritatea alegĕtorilor Saşĭ lua în considerare şi pe Românĭ şi alegeau şi dintre ei.

Privitor la acésta corespondenţă a diarului „Sieb. D. Tageblatt" scrie „*Kronstädter Zeitung*" din loc în numĕrul sĕu de erĭ următórele:

„Noi, orĭ cât de sincer regretăm cele petrecute în Mercurea, nu ne putem mira asupra lor aşa cum se miră corespondentul „Tageblatt"-ului. Nu e lucru firesc, ca Românii, *vĕdênd cum Saşii se légă tot mai strîns cu duşmanii Românilor*, sĕ privéscă şi în Sas pe duşmanul lor şi sĕ caute a-l scóte din tóte posiţiunile? Sasul „liberal" guvernamental, décă nu se va întêmpla în curênd o schimbare în politica nóstră, i-se va înfăţişa Românului tot mai mult ca un *contrar pe tóte terenele*; el îl va pune încetul cu încetul pe aceeaşĭ tréptă cu şovinistul maghiar, fiind-că Sasul sprijinesce pe acesta în lucrarea lui de sugrumare, — şi noi, Saşii vom ţiné şi de aicĭ încolo cu puterea, pentru ca sĕ ne lăsăm a fi maltrataţĭ de ea fără mult sgomot şi atât mai temeinic, câştigându-ne în schimb ura îndreptăţită a acelora, carĭ ar trebui sĕ fiă aliaţii noştri".

Din Bucovina.*)

— 28 Noemvre 1895.

Ci că un candidat de metropoliă a recurs în desperarea sa la un mijloc până acum neusitat: La 25 Noemvre st. v. 5 óre 40 minute p. m. se telegrafézā din Viena, biroul al doilea telegrafic, sub Nr. 3989 următórele: „*Bukowiner Nachrichten, Cernăuţĭ. Wiener Zeitung de mâne aduce denumirea lui Repta ca metropolit, Zurcan vicar general, Ciupercovicĭ în pensiă. — Rott*".

Gazeta „Bukoviner Nachrichten" primì acéstă telegramă la órele $7^3/_4$ p. m. şi deórece era subscrisă de Dr. Rott, delegatul Cernăuţilor în camera imperială din Viena o primì ca adevĕrată şi-o tipărì în Nro 2154 din 25 Noemvre a. c. Ii picà cam straniu mai ales denumirea lui Zurcan de vicar general pentru că-i însurat, dér sciind că Zurcan este în clubul Hohenwart, credù minunea.

Lunĭ, 25 Noemvre, pe la órele 10 séra tóte birturile şi cafenelele discutau numirea şi-o luară autentică, căcĭ mulţĭ dase raita pe la redacţiă sĕ afle adevĕrul din gura redactorului. Cât suspin — n'aşĭ dori nicĭ duşmanului — şi câte palpitaţii de inimă prin cele 24 de óre, cât a fost lumea indusă în eróre.

Chiar şi în provinciă se desbătea denumirea cu multă vehemenţă şi póte unii protopresviterĭ, dase chiar ordin preoţimei de-a pleca la Cernăuţĭ spre a felicita pe nou denumitul mitropolit. Aşa-i usul, cel vechiŭ se uită, cuvinte góle se spun, vremea le uită.

Dér când arnncă cine-va cu noroiŭ în unul şi face elogiurĭ altuia, sĕ scii, că o face din interes propriu. Cam aşa s'a întêmplat. Strĕinii ne-au studiat şi ne au aflat nemernicĭ, căcĭ nu suntem consolidaţĭ. De-aceea vine apoi unul, care-şĭ bate joc de toţĭ ca astfel Guvernul sĕ-l scótă din întunerecul acoperit cu pĕcate, şi care cu orĭ ce preţ a jurat a se rĕsbuna asupra lui Ciupercovicĭ. Probă: „*nebunul din mănăstire*" trimis pe la „N. fr. Press" din Viena şi „Politisches Volksblatt" din Budapesta. Era adecă un călugĕr nebun, Vartolomeiu Stoian în mănăstirea Dragominei. Fostau prin mănăstire cuminţĭ şi nebunĭ, dér nimenĭ nu se gândì, că Stoian ar fi când-va bun de-a submina posiţia unui administrator archidiecesan. Omul când se înécă se prinde şi de-o buruénă. La 12 (24) Maiŭ 1894 se face arĕtare la Consistoriu c'ar trebui trimes Stoian la Sibiiu în casa alienaţilor. La 28 August (9 Sept.) 1895 se repetă poftirea (*Din care causă după un an?*) şi medicul districtual din Sucéva îşĭ dă părerea, că tóte sunt înzădar — Stoian are sĕ móră. El şi muri la 19 Oct. 1895 şi acuma tótă vina-i Ciupercovicĭ. Aşa dice cine-va, care-a trimbiţat prin gazetele streine, dér — actele Consistoriului vorbesc mai mult decât în vidia şi banii plătiţĭ gazetarilor — cred a fi înţeles, fără de-a aduce actele consistoriale. Lumea pricepù încătrău se lucră, se scârbise şi pamfletele nu-şĭ mai ajunseră scopul.

Işĭ gândì altă machinaţiune: Il trimet pe Ciupercovicĭ în pensiă pe Repta? îl batjocuresc, căcĭ făcêndu-l mitropolit îi creez o lume, care-l felicită şi a doua di este desilusionată, ér eu? eu rĕmân ca guvernul sĕ se intereseze şi de mine — Asta era planul — telegrama s'a trimes, lumea a credut, când a doua di Dr. Rott telegrafézā redactorului Adolf Wallstein: „nu ţi-am telegrafat, telegrama falsificată — Wienerzeitung de adĭ nu cuprinde nimic. Dr. Rott".

La 26 Noemvre órele 4 p. m. acésta telegramă alinézā nervii iritaţĭ. Spiritus rector se tupilézā sĕ nu fiă prins de cătră poliţia din Viena, căcĭ Dr. Rott în altă telegramă, care sosì la 26 Noemvre în Cernăuţĭ la órele 6 p. m. dice: „Pot comunica autentic, scirea despre numirea mitropolitului este neadevĕrată — voiu erua pe falsificatorul telegramei Dr. Rott".

Aţĭ audit ce póte un candidat de mitropoliă, strigă lumea iritată, căcĭ altul n'are interes a mistifica lucrurile. Pe cei bunĭ îi aruncă cu noroiu, ca doră nicĭ unul sĕ nu fiă numit — şi la urmă sĕ dică a mea este isbânda sunt călugĕr şi mĕ pricep în machinaţiunĭ, scopul le sânţesce. Ce-mi pasă, că pe Ciupercovicĭ îl va lovi damblaua — cetind telegrama şi Repta va fi îndumnedeit, ca mai amar sĕ simţă apoi lovitura, éră pe cei din Consistoriu, carĭ voiau sĕ-l pensioneze pe Zurcan sĕ i apuce tremuricii, când vor ceti, că el vicar general îi va alunga la cotruţă. Asta a fost scopul acestei telegrame false trimese din Viena.

Isvorul ei îl vom cunósce décă, vom cerceta cine-i duşmanul cel mai înfocat al lui Ciupercovicĭ şi rîvnitor la cârja archieréscă, ca picând ea cumva din mâna acestuia sĕ n'o ridice Repta, ci acela care stă la pândă. De ce nu s'a vorbit de-un alt archimandrit, fiă din Cernăuţĭ séu de pe la mânăstirĭ? De cei-lalţĭ n'are frică! Ecă manevra care numai în Bucovina se póte face. Aicĭ Românul pe Român murdăresce, străinu tace, privesce îi lasă sĕ se mănânce între olaltă ca mai uşor sĕ-'i înjuge, pentru-că n'au ţinut sémă de ceea ce li-a spus.

Călĕtorescu.

*) Intârdiată din causa lipsei de spaţiu.

Scólă română în Sofia.

Inainte cu 8 dile s'a inaugurat prima scólă română primară în Sofia, scólă recunoscută şi subvenţionată de statul român şi pusă sub direcţiunea d-lui Lăzărescu. Etă ce scrie despre acésta inaugurare corespondentul diarului „Adevĕrul" din Sofia:

„Scóla primară română inaugurată erĭ (19 Nov. st. v.) este de mare folos pentru toţĭ supuşii românĭ d'aci, carĭ neavênd mijlóce de a-şĭ trimite copiiĭ în România spre a-şĭ cultiva limba strămoşéscă, erau siliţĭ sĕ-i dea la scólele bulgăresci, unde neînvĕţându-se românesce, copiiĭ de Românĭ ajungeau sĕ nu cunóscă limba lor. Acest pericol pentru limba română fu semnalat guvernului român de către consulul nostru, energicul patriot român d-l Papiniu, şi astfel se fondă aci o scólă primară română, organisată după sistemul şi programa scólelor urbane din România. Erĭ colonia română fu rugată prin o invitaţiune a societăţii de ajutor românéscă „Unirea", scrisă în limbagiul *româno-macedonian* spre a fi înţeles de către popor, ca sĕ asiste la inaugurare. Erĭ m'am putut convinge, ce numĕrósă şi bogată e colonia română din Sofia, căcĭ sălile scólei erau pline de supuşĭ românĭ, tot ómenĭ cu avere şi cu multă greutate în lumea comercială din Sofia şi Bulgaria. Dic supuşĭ românĭ, şi nu de a dreptul Românĭ, pentru a face o mică deosebire, căcĭ toţĭ aceştĭ Românĭ macedonenĭ porecliţĭ şi „Ţînţarĭ", cu tóte că sunt sub protecţiunea română, nu se bucură însĕ de drepturile politice în România.

Localul scólei este fórte frumos şi încăpător; scóla funcţionézā deja de vre-o 8 dile şi numĕră acum 50 de elevĭ şi eleve toţĭ numai supuşĭ românĭ, căcĭ nu se primesc streinĭ. De remarcat e, că printre aceştĭ 50 de scolarĭ se găsesc vre-o 4 copide Evrei din România, carĭ locuesc în Sofia. Un copil evreu e trimis din Constantinopol aci la rude, numai şi numai spre a învĕţa românesce. Se speră, că în cursul anului viitor scóla va numĕra peste 100 de elevĭ. Inaugurarea s'a făcut cu tot ceremonialul obicinuit. Serviciul religios a fost oficiat de către Mitropolitul *Partenie*, ér deschiderea o făcù d-l ministru plenipotenţiar *Papiniu*, care în numele guvernului român ţinù un frumos discurs, relevând mai ales faptul cât de trebuincios e pentru Românii carĭ trăesc în streinătate de a da copiiĭ lor la scóla românéscă, şi a-i învĕţa astfel limbă strămoşéscă; căcĭ prin conservarea şi cultivarea limbei ce vorbim vom ajuta la progresarea Patriei. Mai vorbiră încă preşedintele societăţei române de ajutor „Unirea", directorul şi directórea scólei. Diua de erĭ a fost o sĕrbătóre pentra colonia română de aci, şi se vedea pe feţele tuturor bucuria.

SCIRĬ ULTIME.

Bucurescĭ, 9 Decemvre. La alegerile colegiului I de cameră au invins asemenea aprópe în tóte judeţele candidaţii partidei liberale. Din oposiţiune au fost aleşĭ numai conservatorii Al. Marghiloman, Cantacuzino-Paşcanu şi M. Ghermani. La Rîmnicul Sărat a fost ales în locul întâiŭ şi d-l Ionel Grădişteanu.

Viena, 9 Decemvre. Agitaţiunea antisemită continuă. Adĭ s'au ţinut două adunărĭ antisemite de femei. Alegerile comunale se dice, că se vor face la începutul lui Februarie.

NECROLOG. **Vasile Dan** subjude reg. în pensiune în urma unor suferinţe grele, provĕdut cu s. taine şi-a dat nobilul sĕu suflet în mânile creatorului astădĭ în 27 Noemvre 1895 st. v. la 3 óre a. m. în etate de 49 anĭ, lăsând în adînc doliu pe neconsolabila sa soţiă, fiice, fraţĭ, sócră, cumnaţĭ şi cumnate. Rĕmăşiţele pămêntescĭ ale scumpului defunct se vor aşeda în cimiterul gr. or. din Zĕrnescĭ Mercurĭ în 29 Noemvre la 12 óre a. m. Despre acésta ireparabilă perdere încunosciinţez pe tóte rudeniile, prietinii şi cunoscuţii rĕposatului.

Zĕrnescĭ, 27 Noemvre 1895.

Fiă-i ţĕrîna uşóră şi memoria binecuvêntată.

Suntem rugaţĭ a da loc următórelor rêndurĭ

Părintele *Romul Orbeanu* din Iclăndel e rugat sĕ publice numele contribuitorilor pentru scóla gr. cat. din acel loc în tóte diarele, în carĭ a fost publicat şi Apelul pentru colecte.

A. *Severu*.

Vocĭ din public.*)

Stimate Domnule Redactor!

Referitor la „ultimul cuvênt" publicat în Nr. 263 al preţuitului D-Vóstrĕ diar, şi subscris de d-l George Popp, Vĕ rog sĕ bine-voiţĭ a-mĭ da loc pentru următorul mic rĕspuns:

Posiţia meă nu-'mĭ permite de-a mĕ demite în polemii injuriόse ca cele publicate în numĕrul amintit mai sus. La cererea unui Domn din societate am făcut constatarea unui fapt, ce s'a petrecut înaintea ochilor mei, care constatare s'a publicat, şi pe care o susţin în tótă întregitatea ei.

Braşov, 28 Noemvre 1895.

Cu tótă stima:
Lazar Nastasi.

Onorată Redacţiune!

Faţă de declaraţiunea celor doi chelnĕrĭ, la care se provócă D-nul George Popp în ultimul sĕu cuvênt din Nr. 263 al „Gazetei" subscrisul declar, că décă D-nul G. Popp e mulţămit cu ea, eu n'am motiv, sĕ fiu nemulţămit. Ei n'au vĕdut, eu însĕ am vĕdut bine şi ce am vĕdut am şi constatat. Fiind-că 'i-se pare D-lui G. Popp hazliă constatarea mea, semn că-i plac hazurile, de aceea ca sĕ-i fac plăcere îi servesc şi eu cu următórea istoriă hăzlie, tare potrivită la incidentul acesta:

Istoria se petrece înaintea tribunalului: Măi ţigane! Ai furat calul omului!

— Nu-i adevĕrat Măria sa, eu nu l'am furat.

— Te-au vĕdut doi ómenĭ din sat.

— Mĕ rog la Măria sa, apoi eu aduc o sută de inşĭ martorĭ, carĭ nu m'au vĕdut.

Braşov, 28 Noemvre 1895.

Sterie Stinghe.
cârciumar şi proprietar.

*) Pentru cuprinsul şi forma celor publicate sub rubrica acésta Redacţiunea nu ia rĕspunderea.

DIVERSE.

Cum îşĭ petrec Chinesii? Adevĕratul Chinez n'are obiceiul de-a se plimba niciodată ca Europénul. Décă n'are afacerĭ, pe carĭ el le împinesce tot-déuna în fugă, atuncĭ stă şi sĕ odihnesce în casa lui. Rar poţĭ vedéa vara pe câmp câte-un Chines, dér nicĭ atuncĭ nu se plimbă, ci adună locuste în nisce cutii de hârtiă, pe carĭ, după ce le duce acasă, le bagă în códă nisce fire de iarbă, ca sĕ nu se pótă mişca. Aşédă apoi două locuste lângă olaltă şi asmuţă pe una în contra celei-lalte, desfătându-se în lupta acést a locustelor. Petrecerea cea mai plăcută a Chinesilor este liberarea locustelor. Se fac figurĭ fórte variate, avênd mai ales forma unor fluturĭ. Acestea sĕ atêrnă de locuste, carĭ apoi se lasă sĕ sbóre în aerul liber. Figurile acăţate de ele produc atuncĭ un sunet în aer. Este fórte lăţit între ei şi jocul cu pila (minjea), care o aruncă în sus cu picióre le şi grijesc cu toţii nu cumva sĕ cadă jos. La jocul acesta iau parte bĕtrânĭ şi tinerĭ. Jocul fetelor este de comun jocul *domino*. Tinerii jócă cărţĭ. Cărţile de joc ale lor sunt cu mult mai micĭ decât ale nóstre; de obiceiu cam cu 2 cm. mai micĭ. Pe fiă-care carte de joc sunt chipurĭ roşi şi negre şi alte semne diferite. Jocul în cărţĭ, cu puţine esccepţiunĭ, la ei nu se face pe banĭ. Mai au ei un joc, unde toţĭ stau în jur de masă, pe care este un vas cu nişce figurĭ pătrate. Din vas scot pe rênd câte-o figură, apoi întórc, pătratul şi-l aruncă érăşĭ în vas şi după numerii de pe faţa de sus câştigă, orĭ perde. Jocul cel mai vechiu este *ciaimu* pe care îl jócă numai în decursul prândului orĭ după prând. Jocurile de comun se întêmplă cu mult sgomot. Chinesii peste tot numai atuncĭ îşĭ petrec bine, când fac mult sgomot.

Glume. *O fată tinĕră* (întrebând pe neguţător): „Cât costă stofa acésta?" — *Neguţătorul*: „Un sărut per metru." — *Fata*: „Bine, te rog dă-mĭ dece metri". — *Neguţătorul*: „Dece metri fac dece sărutărĭ." — *Fata*: „Da, socotéla o va achita bunica mea."

*

Profesorul (către scolar): „Spune-mĭ, Vasile, unde am rĕmas mai pe urmă cu lecţia?" — *Scolarul*: „Acolo, unde mi-ai fost dat două pălmĭ, d-le profesor!"

*

Servitórea: „La drăguţul meu merg tóte lucrurile ca vêntul: Alaltă-erĭ ne-am cunoscut, ierĭ ne-am logodit şi adĭ 'mi-e şi dator cu 100 fl."

*

Practic. „Pentru-ce mergĭ d-ta totdéuna cu mirésa la gară?" — „Pentru-că acolo o pot săruta fără genare, deóre-ce toţĭ cred, că-mĭ iau rĕmas bun dela ea."

Proprietar: **Dr. Aurel Mureşianu.**

Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

Cursul la bursa din Viena.

Din 9 Decemvre 1895.

Renta ung. de aur 4%	121.75
Renta de coróne ung. 4% . . .	98.75
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½% .	124.50
Impr. căil. fer. ung. în argint 4½%	101.40
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	121.—
Bonurĭ rurale ungare 4% . . .	94.70
Bonurĭ rurale croate-slavone. . .	98.—
Imprum. ung. cu premii	153.25
Losurĭ pentru reg. Tisei și Segedin.	141.—
Renta de hârtie austr.	100.30
Renta de argint austr.	100.30
Renta de aur austr.	121.90
Losurĭ din 860	147.—
Acții de ale Băncei austro ungară.	1021.—
Acții de-ale Băncei ung. de credit.	436.—
Acții de-ale Băncei austr. de credit.	372.50
Napoleondorĭ.	9.67
Mărcĭ imperiale germane . . .	59.32½
London vista	121.90
Paris vista	48 27
Rente de coróne austr. 4%. . .	99.80
Note italiene.	45.10

Cursul pietei Brașov.

Din 9 Decemvre 1895.

Bancnote rom.	Cump.	9.50	Vênd.	9.52
Argint român.	Cump.	9.46	Vênd.	9.50
Napoleon-d'orĭ	Cump.	9.58	Vênd.	9.61
Galbenĭ	Cump.	5.65	Vênd.	5.70
Ruble rusescĭ	Cump.	128.½	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump.	10.78	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	58.70	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.75	Vênd.	101.—

Avis!

Prenumerațiunile la **Gazeta Transilvaniei** se potŭ face și reinoiri și când dela 1-ma și 15 a fiă-cărei luni.

Domnii abonațĭ sĕ binevoiască a arăta în deosebĭ, când voiesc ca espedarea sĕ li-se facă după stilul nou.

Domnii, ce se abonéză din nou, sĕ binevoiască a scrie adresa lămurit și sĕ arate și posta ultimă.

Administraț. „Gaz. Trans.“

Anunciurĭ

(inserțiuni și reclame)

Suntŭ a se adresa subscrise, administrațiunĭ. In casul publicării unui anunciu mai mult de odată se face scădĕmênt, care cresce cu cât publicarea se face mai de multe-orĭ.

Administr. „Gazeta Trans.“

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octombre 1895.

Budapesta — Predeal

Tren de persón.	Tren accel.	Trenŭ mixt.	Tren de persón.	Tren accel.				Tren de persón.	Trenŭ mixtŭ	Tren accel.	Tren accel.	Trenŭ de persón.
10 —	8.05		8.05	2 15	pl.	Viena . . .	sos.	1.55		1 55	7.20	6.25
8.30	2.15		5.45	9.15		Budapesta		7.—		7.25	1.50	8.10
11.21	4 16	5.10	9 02	11.12		Szolnok . .		3.27		5.23	11.44	4.43
1.33	5.48	8.00	11 33	12.48		P. Ladány . .		1.19		3.46	10.03	2.17
3.42	7.08		1.48	2.12	sos.	Oradea-mare .	pl.	11.04		2 26	8.43	11.32
3.58	7.15		2.06	2.20	pl.		sos.	10.44		2.19	8.38	11.17
4 38	7.43		3 03	2.50		Mezö Telegd .		10.07		1.52	8.11	10.42
5 20	8.18		3.45	3 26		Rév		9.30		1.26	7.46	10.08
5.43			4 06			Bratca . . .		9.10				9.50
6.32	9.07	2.52	4.53	4.17		Ciucia . . .		8.32		12.47	7.08	9.19
7.16	9.37	3.51	5.32	4.50		B-Huiedin		7.54		12.17	6.39	8.37
8.07		5.05	6.24			Ghârbău . .		6.54				7.37
8.34	10 37	6.14	6 59	5 55	sos.	Clușiu . . .	pl.	6.13		11.01	5.23	7.—
8.49		11.10	Tr. mix. 8 40	6.11	pl.		sos.		5.45	10 45	tr. mixt 4.48	6.45
9.06		11.32	9.08	6.27		Apahida . .			5.18		4.23	6.27
10.12		12 50	10.40	7.27		Ghiriș . . .			3.53	9.23	3.—	5.21
10.42		1.25	11.25	7.50		Cucerdea . .			3.06	8.49	2.20	4.47
11.01		1.43	11.54			Uioara . . .			2.48		2.—	4.31
11.09		1.52	12.04			Vințul de sus			2.40		1.51	4.24
11.31		2.18	12.34	8.17		Aiud . . .			2.11	8 23	1.23	4.03
11.48		2·40	1.—	8.33	sos.	Teiuș . . .	pl.		1.45	8.06	12.54	3.42
12.25			1.40	8.38	pl.		sos.		1.10	7.59		2.49
12.52			2.17			Creciunel . .			12.39			2.24
1.06			2.35	9 09		Blașiu . . .			12.24	7 30		2.10
1.37			3.14			Micăsasa . .			11.48			1.38
1.52			3.34	9.42	sos.	Copșa-mică .	pl.		11.29	6 56		1.18
2.13			3 49	9.44	pl.		sos.		11.14	6 54		1.01
2.32			4.11	9.59		Mediaș . . .			10.55	6.41		12.46
3 04			4 48	10 22		Elisabetopol .			10.21	6 20		12.16
3.40			5 27	10.51		Sighișóra . .			9.42	5 53		11.39
4.03			6 10	11.12		Hașfalĕu . .		Numa vinerea comunică.	9.12	5.32		11.17
5 34			7.50	12.26		Homorod . .			7.45	4 27		10.02
6 12			8.30	12.58		Agoștonfalva .			7.02	3.53		9.22
6.41	Tren de person.	Tren mixt	9.03	1 15		Apața . . .			6.36	3.37		8.57
7.16			9.38	1 34		Feldióra . .			5.58	3 16	Tren de persón.	8.23
8.—			10.25	2.09	sos.	Brașov . . .	pl.		5.08	2.45		7.43
	3.55	11.—		2 19	pl.		sos.	7.01	5.20	2 18	9.08	
	4 40	12.26		3.01		Timiș . . .		6.—	4.14	1 42	8 28	
	5.10	1 11		3 31		Predeal . .		5.11	3.32	1.12	8.01	
	12.00	8 30		9.30	sos.	Bucurescĭ .	pl.		9.15	8.35	3.15	

Cucerdea — Oșorheiu — Regh.-săsesc.

Trenŭ mixtŭ	Trenŭ de persón.	Trenŭ de persón.	Trenŭ de persón				Trenŭ de persón.	Trenŭ de persón.	Trenŭ de persón.	Trenu mixtŭ
2.25	8.10	3.11	8.59	pl.	Cucerdea . .	sos.	7.41	2.36	8.31	1.18
3 14	8.51	3.52	9.40		Ludoșŭ . .		7.03	1.58	7.43	12.32
4 07	9.37	4.37	10.23		Cipău . . .		6.24	1.19	6.55	11.43
5.07	10.27	5.26	11.11	sos.	Oșorheiu . .	pl.	5.30	12.25	5.50	10.35
5.40	10.42	5.36		pl.		sos.		9.20	5.04	10.—
7.19	12.21	7.19		sos.	Regh.-săs. .	pl.		7.49	3.25	8.25

Ghirișŭ — Turda

trenŭ de persón.	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ de persón.		trenŭ de persón	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ de persón.
7 33	11 —	4.—	10.21	Ghiriș	5.10	10.30	3.30	9.12
7.53	11.20	4-20	10.41	Turda	4.50	10.10	3.10	8.52

Copșa-mică — Sibiiu — Avrigŭ — Făgărașŭ

trenŭ de persón	Tren mixt	trenŭ de persón.	trenŭ mixtŭ		trenŭ mixtŭ	Tren mixt	trenŭ de persón	trenŭ de persón.
2.20	4 45	11.34	7.10	pl. Copșa mică . sos.	9.34	3.39	6.20	12.35
3.57	6.35	1.03	8.50	Ocna . . .	8.11	2 01	5.12	11.01
4.19	7.01	1.25	9.15	sos. Sibiiu . . . pl.	7.44	1 31	4 49	10.30
4 36	în tótă Marța și Vinerea		1.46	pl. sos.	7.28	în tótă Marța și Vinerea		8.33
6.16			3.31	Avrig . . .	6.02			6.54
8.42			6.08	sos. Făgăraș . . pl.	3.28			4.05

Simeria (Piski) — Hunedóra

trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ		trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ
6.15	11.35	4.25	10.28	Simeria	4.50	10.25	3.10	8.34
6.38	11.54	4.48	10.46	Cerna	4.34	10.05	2.54	8.14
7.13	12 20	5.23	11.12	Hunedóra	4.10	9.38	2.30	7.45

Brașov — Zêrneștĭ

trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ		trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ
8.35	4.55		Brașov	7.36	1.29	
10 28	6.36		Zêrneștĭ	6.06	12.05	

Mureș-Ludoș — Bistrița

4.—	Numai Lunia comunică. 9.10	4.20	Mureș-Ludoș	Ciroulă numai Marța 6.46	7.21	Numai Vinerea circulă
5 03	10.28	5.35	Zau	5.49	6.24	
6 48	12 41	N. Marța comunică	Țagu-Budatelicŭ . . .		4.50	9.40
7 38	1.54		St. Mihaiu de câmpie .		3 44	8.46
8 33	3.02		Lecința		2.48	7.43
9 07	3 41		Ș.-Maghiăruș		2.01	6.52
9.59	4 55		Bistrița		1.16	5.55

Arad — Timișóra

6.20	11.30	5.	Aradŭ	10.43	3.44	10.55
7.08	12.47	6.14	Vinga	9.42	2.40	10.11
8.01	2.05	7.39	Timișóra	8.20	1.12	8.15
1.26	7.38	12.33	Segedin	5.—		5.59

Sibiiu — Cisnădie.

trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ		trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ
5.30	1.36	pl. Sibiiu . sos.	7.10	9.20
5.43	1.49	„ Selemberk „	6.57	9 07
6.06	2.12	„ Cisnădie pl	6.36	8.46

Sighișóra — Odorheiu-sĕcuesc.

trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ		trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ
3 22	11.08	Sighișóra . . .	9.51	5.32
4.14	11.48	Hașfaleu . . .	9.02	4.54
6.20	1.59	Odorheiu-sĕcuesc.	7.15	3.—

Nota: Órele însemnate în stânga stațiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în drépta de jos în sus. — Numerii încuadrațĭ cu linii mai negre însemnéză órele de nópte.

Tipografia A. Mureșianu, Brașov.